

Bruxelles, den 7. juli 2026
(OR. en)

10883/26
ADD 1

LIMITE

CORLX 650
CFSP/PESC 956
CONOP 43

NOTE

Vedr.: RÅDETS AFGØRELSE til støtte for en masseødelæggelsesvåbenfri zone i Mellemøsten (WMD-fri zone i Mellemøsten) i et dynamisk regionalt sikkerhedsmiljø – Bilag

Projektdokument

Støtte til en masseødelæggelsesvåbenfri zone i Mellemøsten i et dynamisk regionalt sikkerhedsmiljø

Baggrund og begrundelse

Masseødelæggelsesvåben (WMD) udgør fortsat en alvorlig og vedvarende udfordring i Mellemøsten. Regionen er præget af langvarige nukleare udfordringer, herunder manglende deltagelse i internationale traktater, eksistensen af uanmeldte nukleare programmer og andre WMD-programmer, uløste sikkerhedskontrolspørgsmål og vedvarende manglende overholdelse, mens tidligere konstateringer af manglende overholdelse af sikkerhedskontrol fortsat skaber regional mistillid.

Desuden er der i nyere tid blevet anvendt kemiske våben i regionen, og spørgsmål vedrørende overholdelse af konventionen om kemiske våben (CWC) og konventionen om biologiske våben (BWC) er stadig vigtige på grund af tilfælde af manglende deltagelse og manglende overholdelse.

Ud over disse udfordringer har ikkestatslige aktører også stræbt efter og anvendt kemiske våben, hvilket understreger udhulingen af de etablerede ikkespredningsnormer og vanskeligheden ved håndhævelse i sammenhænge, der er præget af konflikter og svag regeringsførelse. Der har for nylig også været en stigning i den nukleare retorik blandt eliter i regionen, som slår til lyd for udvikling af atomvåben og anvendelse heraf i konflikter eller angreb på nuklear infrastruktur, hvilket har øget risikoen for atomvåben, muligheden for konventionelle spændinger og konflikter, der eskalerer til WMD-områder, og øget det presserende behov for at oprette en WMD-fri zone i Mellemøsten.

Denne virkelighed kombineret med stagnationen i det regionale våbenkontroldiplomati illustrerer behovet for at fremme dialog om regional nedrustning, ikkespredning og våbenkontrol og opbygge kanaler til regionalt engagement.

Mål

Det foreslåede UNIDIR-projekt har til formål at støtte initiativet vedrørende en WMD-fri zone i Mellemøsten ved at fremme de fire vigtigste fremtidige komponenter i en WMD-fri zone i Mellemøsten: 1) ikkespredning, 2) nedrustning, 3) fredeligt samarbejde og 4) verifikation og sikkerhedskontrol.

Projektet anlægger en holistisk tilgang ved at integrere forskning, kapacitetsopbygning, dialog og partnerskaber med regionale interessenter og regeringer. Gennem politisk forskning vil projektet tilvejebringe det evidensgrundlag, der er nødvendigt for at skabe en fælles videnbase og informeret beslutningstagning; kapacitetsopbygningsaktiviteter vil forbedre regionale interessenters færdigheder og viden med henblik på at identificere mulige løsninger og måder at gennemføre dem på; gennem dialog vil projektet fremme kommunikationskanaler og muligheder for at identificere nedtrapning, tillidsopbygning og samarbejdsidéer og sikre, at forskellige perspektiver tages i betragtning; og partnerskaber med regionale interessenter og regeringer vil lette en koordineret indsats og ressourcedeling.

Derudover fører projektet til vigtige output, som oversættes til regionale sprog for at sikre bred tilgængelighed og formidling, hvilket er afgørende for at nå ud til et bredt publikum og fremme udstrakt forståelse og indvirkning.

Aktiviteterne vil omfatte fire tematiske emner:

- ikkespredning for at imødegå eksisterende WMD-kapabiliteter og -trusler og forebygge fremtidige
- nedrustning for at fastlægge skridt hen imod afskaffelse af WMD understøttet af eksisterende mekanismer og innovative regionale ordninger til støtte for sådanne processer
- fredeligt samarbejde for at fastlægge nye og styrke eksisterende samarbejdsbestrebelse med henblik på at opbygge tillid, mindske spændinger, fastlægge gennemsigtighedsforanstaltninger og styrke regionens videnskabs-, teknologi- og udviklingsmål
- verifikation og sikkerhedskontrol for at fastlægge tekniske foranstaltninger til sikring af opfyldelse af nuværende og fremtidige regionale staters forpligtelser.

Projektet vil gøre dette og samtidig adressere det skiftende sikkerhedslandskab i regionen og på internationalt plan, som er kendetegnet ved eskalerende konflikter, atomvåbens stigende betydning, herunder udvikling, afprøvning, anvendelse og overførsel heraf, teknologiske fremskridt, voksende regional interesse for kerneenergi og samarbejde om civile nukleare programmer, negative og positive ændringer i mangeårige WMD-politikker og fremspirende diplomatiske muligheder.

Desuden vil projektet undersøge, hvordan disse tendenser sammen med eksisterende og nye regionale sikkerhedsudfordringer berører zonens omfang og struktur og dens gennemførlighed. Projektet vil også yde ekspertstøtte til igangværende og fremtidige processer vedrørende regional sikkerhed og en WMD-fri zone i Mellemøsten. Projektets vigtigste output og resultater vil blive formidlet og meddelt til relevante aktører og interessenter som led i projektets vidensoverførselsaktiviteter og engagement i regionale møder og multilaterale processer.

Metode

På grundlag af de første to faser, som etablerede fælles videnbaser om historiske begivenheder og bestræbelser, sikrede opbakning fra regionale stater og kortlagde politiske brobygningsidéer samt områder for yderligere forskning og aktiviteter, vil denne fase af projektet udvide og bygge videre på disse bestræbelser. De vigtigste resultater og aktiviteter fra de foregående faser omfatter forslag om at opbygge tillid gennem dialoger på flere niveauer og inkluderende deltagelse, styrke den institutionelle hukommelse gennem udvikling af onlineværktøjer og forbedre verifikationen og overholdelsen ved hjælp af eksisterende internationale rammer. I den forbindelse fremhævedes også erfaringerne fra tidligere aftaler og forhandlinger, incitamenter samt sikkerhedsdrivkræfter for regionalt engagement, herunder regionale staters tilpasninger efter JCPOA og oktober 2023. De nærmere bestemmelser i og anvendelsesområdet for traktaten blev også fastlagt, herunder de to vigtigste veje til nuklear nedrustning. Projektresultaterne omfatter også spørgsmål såsom fremføringsmidler, integration af kemiske og biologiske våben i anvendelsesområdet for forbud, herunder mulige specifikke OPCW-ordninger og supplerende regionale foranstaltninger, regionalt samarbejde om fredelig anvendelse af kerneenergi, den stigende indvirkning af kunstig intelligens og fremspirende teknologier på WMD-risici og -våbenkontrol og komparativ indsigt fra eksisterende atomvåbenfrie zoner vedrørende den rolle, som stater uden for regionen spiller. Aktiviteter inden for de fire tematiske emner vil drage fordel af at integrere politik- og forskningsanalysemetoder. Disse metoder omfatter dialog, kapacitetsopbygning, specialiserede briefinger, simuleringer og skrivebordsøvelser, vidensoverførsel og regionale partnerskaber.

Aktiviteter og resultater

Ikkespredning

Projektet vil undersøge forbindelserne mellem processen for en masseødelæggelsesvåbenfri zone i Mellemøsten (WMD-fri zone i Mellemøsten) og regionale og globale tendenser inden for nedrustning, ikkespredning og våbenkontrol og identificere muligheder for at styrke disse forbindelser på nationalt, regionalt og globalt plan. Det vil også vurdere den regionale spredningsdynamik, herunder udviklingen med hensyn til avancerede militære kapabiliteter, potentielle ikkekonventionelle kapaciteter og fremspirende problemområder i forbindelse med WMD.

Projektet vil lette regionalt engagement blandt regeringsrepræsentanter og eksperter med henblik på at udveksle nationale perspektiver på WMD-relaterede trusler og udfordringer samt anlægge konstruktive tilgange og kortlægge brobygningsidéer til at håndtere dem.

Projektet vil også støtte bestræbelser på at styrke den regionale retlige, tekniske og diplomatiske kapacitet ved at øge forståelsen af eksisterende internationale ikkespredningsrammer og -forpligtelser – herunder dem i henhold til traktaten om ikkespredning af kernevåben (NPT), konventionen om biologiske våben (BWC) og konventionen om kemiske våben (CWC) – samt erfaringerne fra eksisterende atomvåbenfrie zoner og deres relevans for processen for en WMD-fri zone i Mellemøsten.

Inden for dette aktivitetsområde vil projektet udarbejde *et forskningsdokument*, som behandler synergierne mellem en WMD-fri zone i Mellemøsten og regionale og globale tendenser inden for ikkespredning, nedrustning og våbenkontrol, samtidig med at der identificeres muligheder for at fremme dem på nationalt, regionalt og globalt plan. Det vil også indkalde til *en dialog* for at understøtte og indlede drøftelser mellem regeringsrepræsentanter og eksperter, udveksle nationale perspektiver på WMD-trusler og -udfordringer i regionen og kortlægge brobygningsidéer til at håndtere dem.

Nedrustning

Projektaktiviteterne vil undersøge de historiske erfaringer med WMD-nedrustning i forskellige regionale og internationale sammenhænge, idet erfaringer og indsigt, der er relevant for Mellemøsten, fremhæves. Projektet vil også lette strukturerede scenariebaserede drøftelser for at undersøge veje, forløbsmuligheder og incitamenter for at fremme regional WMD-nedrustning under forskellige politiske og sikkerhedsmæssige forhold. Derudover vil projektet støtte kapacitetsstyrkende engagementer for diplomatiske interessenter og civilsamfundsinteressenter for at forbedre deres forståelse af verifikationstilgange til nedrustning, som kan danne grundlag for og understøtte regionale initiativer.

Inden for dette aktivitetsområde vil projektet udarbejde *et forskningsdokument* med en analyse af centrale dynamikker, udfordringer og erfaringer, der er relevante for at fremme WMD-nedrustning og verifikation heraf i Mellemøsten, med fokus på, hvordan internationale og regionale erfaringer kan danne grundlag for fremtidige bestræbelser. Det vil også omfatte en gennemførlighedsundersøgelse af krav, koncepter og formater for gennemførelse af en regional nedrustningsverifikationsproces. Projektet vil desuden indkalde til *et arrangement*, der samler politiske beslutningstagere, tekniske eksperter og civilsamfundsinteressenter for at udveksle perspektiver, undersøge praktiske veje til fremskridt og styrke den fælles forståelse af de politiske, juridiske og tekniske dimensioner af nedrustning i regional sammenhæng. Det vil endvidere undersøge forløbet ved og incitamenterne til regional WMD-nedrustning.

Fredeligt samarbejde

Projektet vil udføre forskning for at undersøge metoder til at mindske den regionale mistillid og øge tilliden ved at knytte sikkerhedsproblemer sammen med samarbejdsbaserede ikkemilitære tilgange. Dette arbejde vil tage hensyn til fælles sårbarheder i hele regionen og vurdere, hvordan samarbejdsrammer kan bidrage til stabilitet og mindske afhængigheden af tvangsreaktioner. Analytisk arbejde vil undersøge konceptuelle tilgange til regionalt samarbejde, der muliggør sikker, ansvarlig og retfærdig deling af viden, infrastruktur og kapabiliteter til fredelige videnskabelige og teknologiske formål, idet der trækkes på relevante internationale og regionale erfaringer.

Vedvarende kanaler til regional videnskab og politisk engagement vil blive identificeret, udviklet og understøttet for at tilskynde til dialog blandt akademiske, forskningsbaserede og politiske fællesskaber samt civilsamfundet og fremme samarbejde, videnudveksling og fremadskuende drøftelser om fredelige anvendelser og tillidsopbygning gennem videnskab.

Inden for dette aktivitetsområde vil projektet offentliggøre *et forskningsdokument*, som skitserer de konceptuelle rammer for regionalt samarbejde, der støtter en sikker, ansvarlig og rimelig anvendelse af fredelige videnskabelige og teknologiske kapabiliteter, idet der trækkes på relevante internationale og regionale erfaringer, herunder eksisterende zonebaserede ordninger. Forskningen vil fastlægge traktatbaserede rammer eller gennemsigtighedsforanstaltninger for at mindske mistilliden og øge tilliden ved at knytte regional sikkerhed sammen med ikkespredning, afhjælpe fælles sårbarheder og mindske afhængigheden af militariserede løsninger.

Projektet vil også afholde *en rundbordsdrøftelse*, der samler akademiske, forskningsbaserede og politiske fællesskaber for at fremme samarbejde på grundlag af videnskab, udveksle bedste praksis og undersøge tillidsopbyggende tilgange og fælles forskningsinitiativer i tilknytning til fredelige anvendelser og fælles regionale udfordringer. Det vil undersøge de underliggende faktorer, herunder konkurrence om ressourcer, kritisk infrastrukturens sikkerhed, avanceret teknologi og energibehov i forbindelse med sundhed, energi, fødevarer, vand og miljø sikkerhed samt samarbejds mekanismer til at håndtere dem.

Verifikation og sikkerhedskontrol

Projektet vil vurdere eksisterende og potentielle nye mekanismer, der er relevante for oprettelse af en WMD-fri zone i Mellemøsten, under hensyntagen til regionens specifikke omfang og politiske forhold. Dette vil omfatte en undersøgelse af de juridiske, tekniske og institutionelle udfordringer med hensyn til at sikre, at følsomme aktiviteter udelukkende forbliver fredelige og ikke bidrager til WMD- risici.

Projektet vil støtte regionalt fokuseret engagement blandt politiske, juridiske og tekniske eksperter for at drøfte verifikationsbehov, tillidsopbyggende tilgange og relevante internationale og regionale erfaringer med henblik på at fastlægge tilgange, der passer til situationen i Mellemøsten.

Projektet vil også lette et struktureret politisk orienteret engagement blandt diplomatiske, tekniske og juridiske fællesskaber for at undersøge verifikationskoncepter for en fremtidig zone. Disse aktiviteter vil styrke forståelsen af verifikationsudfordringer, fremme tværfaglig dialog og undersøge den potentielle rolle, som etablerede og nye redskaber og praksisser kan spille med hensyn til at understøtte gennemsigtighed og overholdelse.

Projektet vil også omfatte kapacitetsopbygning gennem ekspertfora med deltagelse af IAEA, OPCW og BWC, ISU, CTBTO og andre relevante regionale modeller for at drøfte regionale verifikationsbehov og tillidsopbyggende redskaber.

Inden for dette aktivitetsområde vil projektet udarbejde *et forskningsdokument og et faktablad*, som undersøger eksisterende og potentielle verifikationsmekanismer, der er relevante for oprettelse af en WMD-fri zone i Mellemøsten, med særlig vægt på juridiske, tekniske og institutionelle overvejelser, som er specifikke for den regionale sammenhæng. Projektet vil også indkalde til *en kapacitetsopbygningsworkshop*, der samler diplomatiske, tekniske og juridiske eksperter for at styrke den regionale forståelse af verifikationsudfordringer, fremme tværfaglig dialog og undersøge tillidsopbyggende tilgange, som kan anvendes i en fremtidig zone.

Tilsigtede interessenter

Det foreslåede projekt vil bidrage til den regionale og internationale nedrustnings-, ikkesprednings- og våbenkontrolindsats. Det vil bygge videre på og udvide det netværk, der blev etableret i den foregående fase, opretholde kontinuitet med eksisterende partnere og samtidig udvide engagementet for at uddybe det regionale ejerskab og inddrage nye stemmer på området. Den tilsigtede målgruppe omfatter:

- politiske beslutningstagere og diplomater, der beskæftiger sig med nedrustnings-, ikkesprednings- og våbenkontroispørgsmål i og uden for regionen. Denne gruppe omfatter regionale og internationale embedsmænd og personer, der er aktive inden for regionale og multilaterale platforme, såsom møderne mellem deltagende stater og gennemgangskonferencerne for NPT, CWC og BWC, IAEA's generalforsamlinger og konferencen om en WMD-fri zone i Mellemøsten
- regionale eksperter fra statslige organer, universiteter, forskningsinstitutioner og tænketanke

- forskere i international sikkerhed, som fokuserer på våbenkontrol, nedrustning af nukleare, kemiske og biologiske våben og fremføringsmidler hertil i Mellemøsten sammen med emner såsom en WMD-fri zone i Mellemøsten og regional sikkerhed eller fremspirende teknologier
- videnskabsfolk, fagpersoner, nye eksperter og specialiserede civilsamfundsorganisationer i Mellemøsten med aktiviteter, der er relevante for og bidrager til en WMD-fri zone i Mellemøsten.

Indvirkning

Det foreslåede projekt vil være den eneste platform, der udelukkende har til formål at fremme, lette og udføre forskning i en WMD-fri zone i Mellemøsten. Dets aktiviteter og resultater sigter mod at fastlægge strategier til at forebygge og vende WMD-spredningen i regionen, styrke zoneinitiativet og sikre bæredygtigheden af en zonetraktat, når den er færdigbehandlet. Endvidere vil projektet fremme mål, som er i overensstemmelse med Den Europæiske Unions (EU's) prioriteter, der er skitseret i EU's strategi mod spredning af masseødelæggelsesvåben. Disse mål omfatter fremme af regionale sikkerhedsordninger og våbenkontrolprocesser, opbygning af partnerskaber og samarbejde, øget overholdelse og universalisering af multilaterale traktater såsom NPT, CWC og BWC, internalisering, bidrag til udvidelse af specialiserede ekspertnetværk og -fællesskaber i regionen, styrkelse af ikkespredningsnormer og arbejde for at forebygge, afskrække fra, standse eller eliminere spredningsinitiativer, der giver anledning til bekymring. Projektet vil også behandle grundlæggende årsager og fremme generel sikkerhed og stabilitet i Mellemøsten, som er tæt knyttet til europæisk sikkerhed.

Tidsramme

Det foreslåede projekt vil begynde i midten af juli 2026 og vare i 36 måneder. Gennemførelsen af det foreslåede projekt forventes afsluttet i juli 2029.

Samarbejde med EU og synlighed

EU har længe aktivt støttet initiativet vedrørende en WMD-fri zone i Mellemøsten. Dets engagement er blevet demonstreret gennem fortsatte tillidsopbyggende initiativer, seminarer og EU-finansierede projekter. Under hele projektet vil UNIDIR samarbejde med EU og holde aktiv kontakt med Tjenesten for EU's Optræden Udadtil som den vigtigste kontakt samt med EU's faste delegationer ved FN i Genève, Wien og New York. Ud over at offentliggøre skriftlige produkter i overensstemmelse med EU's retningslinjer for synlighed vil EU være synligt ved alle arrangementer, der afholdes i fællesskab med UNIDIR, herunder ved at fremsætte indledende og/eller afsluttende bemærkninger, moderere eller bidrage som ekspert. Medmindre EU anmoder om andet, vil UNIDIR træffe alle nødvendige foranstaltninger for at gøre offentligt opmærksom på, at projektet er finansieret af EU, og fremhæve EU's rolle i denne aktion. EU-logoet og finansieringserklæringer vil blive brugt til at anerkende EU's tilstedeværelse og sikre dets synlighed. Dette vil sikre, at EU's finansielle støtte til aktionen er synlig, gennemsigtig og godt omtalt.

Gennemførelsesenhed og -partner

UNIDIR er et selvstændigt institut i FN-systemet, der udfører uafhængig forskning i presserende globale udfordringer i forbindelse med nedrustning, våbenkontrol og international sikkerhed med henblik på at fremme en inkluderende dialog for at finde kreative og effektive løsninger. Instituttets historie, forskning og arbejde inden for en WMD-fri zone i Mellemøsten går tilbage til 1990'erne.

UNIDIR opretholder stærke og tillidsfulde forbindelser og et stærkt og tillidsfuldt samarbejde med stater og regionale organisationer i Mellemøsten. UNIDIR er anerkendt for sin forsknings neutralitet, objektivitet og upartiskhed.
